

DIALOGUS VI.

De Jurejurando, & Fide, atque Concordia Militum.

TULLIUS.

Militem, qui sanguinem, & caput Patriæ consecrare debet, ante alios omnes, quidlibet spondentes, Jurejurando sanctissimo adstringi, summa rei gravitas postulat. Militarium porro Sacramentorum, semel, ac iterum, jussu, vel sponte editorum, formulas aliquas ex me jam quidem audisti *Dial. II. n. 7.* Nullum vero ejus rei in aliquo Nummo exemplum vidisti. Quod hic propono, valde quidem ambiguum est, & forte alterius rei longe verius monumentum. Quoniam tamen Militum jurantium aliquam saltem speciem præbet, nec certius aliud superest mihi: ejus Imaginem tibi dedi, curque dederim, statim percensebo. Inspice Tabulæ I. Numum septimum decimum.

PUBLIUS. Adstant in eo Milites duo cum clypeis, quorum II. uterque ensẽ brevem tenet erectum. Infra scribitur: *C. ajus SERVEIL. ius.* Hoc totum est, quod video. **TULLIUS.** Ex *Ursino* hic Numus est in Gente *Servilia*, jam ante coram te laudata, p. 260. In Adversa caput *Flora* comparet, & post illud Lituus auguralis, cum epigraphe: **FLORAL. PRIMUS.** Quod communiter ab Antiquariis lectum est: *Floralia Primus fecit*, quod postremum subaudiendum esse rebantur. Sed *Cl. P. Harduinus*, in plurimis Numis exponendis plane, magnoque cum animo singularis, etiam hic, pro more suo, vocem *Primus* disjicit, & legit: *C. ajus SERVEIL. ius M. arci F. ilius* (has enim literas in ipsius Nummi Aversa nomini adjectas ait) **FLORAL. ia PR. oprius IM. pensis V. eneri S. acravit.** Meum non arbitror, coram te de recta lectione contendere: vel etiam *Floralia* exequi: quo nomine Ludi veniebant, quos Romani postrema hebdomada Aprilis agebant,

Harduin. in Plin. Tom. II. p. 139. nota 9.

ut *flor* arborum, & aliorum, quæ succrescebant in hortis, rite fieri, a Dea *Flora* consequerentur. De militibus, in hoc Numo apparentibus, mihi, tibi que curandum est.

III. *Harduinus* quidem eosdem vocat *Gladiatores*, tanquam ad *Ludos* pertinerent. *Ursinus* autem in iisdem intuetur *Publium*, *Cajum* que, *Servilios* fratres, qui pugionibus erectis de *Jul. Caesaris* intereptione, quam unacum cæteris conjuratis ipsa in curia perfecerunt, hic palam gloriantur. Verumtamen ille, qui meum exemplar *Ursini Patiniani* antehac possederat, vir certe non ineruditus, ad marginem loci hujus complures ex *Livio*, *Dionysio Halicarnassæo*, *Alexandro Sardo*, *Tacito*, *Cælio Rhodigino*, allegationes pertenui caractere fecit, unde liqueret, militibus in more positum fuisse, eductis, arrectisque gladiis jurare. Sic *Dionysius* alicubi: *Hæc locutus, arrecto ense juravit patrium Sacramentum.* Innuir vir iste doctus his notis suis, visum sibi esse, vel militum aliorum jurantium, vel saltem *Serviliorum*, ut in *Cæsarem* cum aliis conjurantium, imaginem hic exhiberi, non vero ut *Occisorum* ejus. Cui opinioni suffragari possint clypei, quos gerunt: hos enim in *Curiam*, ubi cædes facta, secum non detulerunt. Quodcunque horum fuerit, semper tamen ritum jurandi militarem hic intueris, cujus causa hunc tibi Numum depinxi.

Lib. IX.
p. 567.

IV.
Tab. I. n.
18. & 19.

PUBLIUS. Qui sequuntur. *Tabulam* que I. concludunt, *Numi XVIII. & IXnus*, ex meis a te sunt electi, imagine, & epigraphe fere pari. Prior *areus* medius in *Adversa* caput habet laureatom *M. Aurelii* Augusti, cum titulis. Hic in *Aversa* manus commissæ, fidei datæ certissima *tessera*, simul autem *concordiæ*, sine qua *Fides* inter plures consistere nequit, *Caduceum* sustentant alatum, & cornibus *Copiæ* stipatum, tanquam signis *Felicitatis*, quæ *Fidem*, *Concordiam* que subsequi consuevit. Pone: *S. C. Per* limbum inferiorem: *CONCORDIA EXERCITUS*. Alter bis mihi obigit, in *argento* parvus, in *ære* medius, *Nerva* Imperatoris. In cujus *Aversa* denuo *dextræ* commissæ *Aquilam* sustentent *Legionarem*, quæ *fulmini* pro more insistit, *hasta* vero inferius e *navi* exurgit, ad utriusque *militiæ*, *campestris*, ac *classicæ* consensum in fide contestandum. Circum lego: *CONCORDIA EXERCITUUM*. Rectene omnia? *TULLIUS*. Quod addam, nil superest. Perge sis ad numos *Tabulæ II. dæ*, quorum sex priores ad hujus *Dialogi* argumentum attinent, varii quidem imaginibus, &

im-

immutatis epigraphis diversi: sed in commendanda concordi militum fide una tibia sonantes.

PUBLIUS, Primus Tabulæ hujus ex meis est iterum, æreus medius, quem tamen ignorans cujusdam anterioris possessoris curiositas auro non ineleganter vestiri curavit, cum capite *Antonini Pii*. Aversa Concordiam, ut Semideam, stantem exhibet: quæ dextra sua victoriolam gestat cum palma, & lauro, læva signum sustinet militare, cum lauro in apice: pone: S. C. Per oram lego: **CONCORDIAE MILITUM**. Facilis est recensio, ubi plana sunt omnia. **TULLIUS**. Neque ambiguitati circa imagines locus, quando Numus eas definit. Quia vero epigraphæ dativo casu est, Sacra Concordiæ militum ab Imperatore *Antonino* facta intelligas. Arma quidem ipsemet, cum esset mitissimus, non induit: per Duces tamen bella plura gessit, non, ut raperet aliena, sed sua defenderet. Cum præterea Numo huic tuo ab homine ignorante, nimisque elegantiam affectante, aurum inductum esse sis conquestus: adducere tibi libet verba *Xiphilini* de *Antonino Caracalla*, ex *Dionis* Libr. LXXVII. excepta in hunc modum. „ *Antonino*, cum „ alia, tum pecunia vitiosa fuit. Nam Denarii, solidique, quos „ nobis præberet, aut plumbo, argento inducto, aut ære in- „ aurato parabantur. „ Nisi contra rectius dixerit, plumbo, quod „ gravius, ac mollius est, aurum, æri vero argentum inductum esse, quod observavit *Cl. Frölichius*. Juxta *Plinium* L. XXXIII. cap. 46. *M. Antonius* Triumvir jam cepit ferrum argento miscere: cujus-
 De Numis vitio-
 of. p. 7.

modi Numi, ac Denarii pariter sub *Valeriano*, atque *Gallieno* reperiuntur: deinceps vero innumeri ærei, argento solummodo tincti occurrunt. Quæ adulteratio cum publica subinde auctoritate sit facta: quid mirum, si eam privati quoque subinde imitarentur?

PUBLIUS. Numus alter æreus parvus, æque meus, *Numeriani* VI. capite radiato signatus in Aversa, iterum Semideam sedentem habet in Aversa, cum patera in dextra, læva vero militare signum tenentem, signis aliis duobus post eam, hinc, & inde erectis. Circum: **FIDES EXERCITUS AUG. usi**. Infra scribitur: **SISC. ie**
 Tab. II. n. 2.
 Imqp. p. 351.

TULLIUS. Parem Numum, alterius vero moduli, exhibuit *Patinus*. Porro *Numerianus*, compositi animi Princeps, Apri Soceri perfidia sicarie interemptus, ad fallendum tamen Exercitum, tanquam æger, lætica tamdiu deportatus, usquedum nimis fœtor crimen detexerit, militarem sui Exercitus Fidem de-

functus ultione sui expertus est, quam vivus per se probare non potuit.

- VII.
Tab. II.
n. 3.
- PUBLIUS.* Qui sequitur, Numus æreus medius mei denuo cimelii, haud paulo elegantioris typi est, ac proinde, ut puto, etiam rarioris: quo *Alexander Severus* honoratus fuit. Adstat is in Aversa, cum patera, & hasta ante Aram, & a retro stante milite, qui clypeum ad pedem sustinet, laurea coronatur. Ante ipsum Jupiter cum hasta, & fulmine consistit, cui, ut opinor, sacra pro Militum Concordia facit. Medium inter ambos erectum stat Signum sine Aquila. Supra scribitur: FIDES MILITUM. Infra: TES. *salonica T. ertia*, nimirum Officina. *TULLIUS.* Merito gaudes hoc Numo, quia rursus differt a *Patiniano*, qui Signo militari destituitur. *PUBLIUS.* Proximus Numus quartus alieno ex horto est, Deamque stantem redhibet, cum victoria parvula, & hasta pura, addito lemmate: FIDEI LEGIONUM. TR. *ibunit. P. oestate COS. ul.* Pone literæ: S. C. Arbitror hunc numum sola inscriptione singularem esse. *TULLIUS.* Rite sentis. Pingitur is rursus a Cl. *Patino* inter cæteros *Septimii Severi* Numos, bellicosi admodum Imperatoris.
- Imp. p.
278.
Tab. II.
n. 4.
- Imp. p.
222.

- VIII.
Tab. II.
n. 5.
- PUBLIUS.* Numus V. *Vitellii* ego teneo, æreum formæ mediæ, cum capite ejusdem in Aversa, & elogio *Germanici*. In Aversa nihil præter dextras commissas apparet, subjuncto S. C. Supra, & infra lego: CONSENSUS PRAETORIANORUM, Infelix hic, & indignus Imperator, ut a Scriptoribus depingitur, parum hoc consensu profecit: vel, quod Prætoriani sui adversus reliquum Exercitum non valuerint: vel, quod magis in interitum, quam fortunam Cæsaris consenserint. *TULLIUS.* Ut fuerit, hic Numus tuus non de obviis est. Iisdem porro dextris commissis in aliis *Vitellii* Numis etiam adscriptum: *Fides Exercituum: Consensus Exercituum: Concordia Exercituum: aut Prætorianorum.* Immo apud Eruditiss. *Liebe* Numum argenteum videas, cum pari dextrarum typo in utraque sui facie: hinc tamen cum lemmate: *Fides Exececituum: inde cum epigraphe: Fides Pratoria.* Quem Numum Cl. *Froelichius* de Num. viciol. Monetariorum errore affectum suspicatur.
- Goth.
Num. p.
248.

- IX.
Tab. II.
n. 6.
- PUBLIUS.* Sextus, & in meis exstans, æreus parvusque *Cari Augusti* Numus, Deam exhibet stantem, cum oleæ ramo in dextra, & in sinistra cum Aquila Legionari, Epigraphe: PAX EX-

ERCITUS. Par autem est mihi ejusdem Imperatoris Numus, ubi *Pax Exerciti* lego. *TULLIUS*. Hunc posteriorem Cl. *Patinus* pinxit p. 350. addens, alias nuspiam hanc epigraphen sibi lectam esse. Ego quoque miratus eandem, quia militum fortium e voto arma potius, quam otia Pacis esse solent, interpretabar hoc loco voculam *Pax*, pro *Concordia*: cum discordia militum, quasi bellum quoddam intestinum, externo quovis deterius esse soleat. Quæ mihi causa fuit, ut hunc Numum anterioribus adjicerem. Proximo Dialogo proficiscemur cum Imperatoribus in Castra, & horum formam ex Numis discemus. *PUBL*. Spectator ero lubens, & inscutor: quia Romanus non sum, & stipendia mereri non cogor.

DIALOGUS VII.

De Belli Denunciatione, Profecione
Imperatoris in Castra, horumque forma.

TULLIUS.

Militum quidem delectus, adjuratio, Ducumque Ordines, I. fiebant Belli causa: verumtamen armata Roma omni tempore fuit, etiam cum hostes non haberet, licet rarum hoc foret. Profecio autem Imperatoris non suscipiebatur, nisi certo Bello. Hujus porro tanta erat Religio apud veteres, ut, nisi prius per *Feciales* indictum, non inchoaretur. De horum Sacerdotum Collegio bis Decemvirali ex instituto disseram Parte IV. cujus argumentum erit Religio Augustorum. Hic sufficiat tibi, prænosse Munus eorum, quod erat, Bellum denunciare, Fœdus, Pacemque ferire. Utriusque muneris ergo *Fecialibus* hic locus debebatur, priusquam Imperatorem abiturientem sequamur. Recense Numum VIIimum, qui mihi rem clarius exponendi ansam præbebit.

BUBLIUS. Latabar hætenus, quoties mihi hujusmodi imperium dabas: at modo trepido, dum typum hunc, quem oculis II.

lis